YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (viides jaosto)
3 päivänä joulukuuta 1998 *

Asiassa C-67/97,

jonka Kriminalret i Frederikshavn (Tanska) on saattanut EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla yhteisöjen tuomioistuimen käsiteltäväksi saadakseen tässä kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevassa rikosasiassa, jossa vastaajana on

Ditlev Bluhme,

ennakkoratkaisun EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan sekä kotieläinjalostusta ja polveutumista koskevista vaatimuksista puhdasrotuisten eläinten kaupassa ja direktiivien 77/504/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta 25 päivänä maaliskuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/174/ETY (EYVL L 85, s. 37) 2 artiklan tulkinnasta,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J.-P. Puissochet sekä tuomarit J. C. Moitinho de Almeida, C. Gulmann, L. Sevón (esittelevä tuomari) ja M. Wathelet,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: apulaiskirjaaja H. von Holstein,

* Oikeudenkäyntikieli: tanska.

ottaen huomioon kirjalliset huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

— Ditlev Bluhme, edustajanaan asianajaja Uffe Baller, Århus,

— Tanskan hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön osastopäällikkö Peter Biering,

— Italian hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön diplomaattisten riita-asioiden osaston osastopäällikkö, professori Umberto Leanza, avustajanaan valtionasiamies Francesca Quadri,

— Norjan hallitus, asiamiehenään ulkoasiainministeriön apulaisjohtaja Jan Bugge-Mahrt,

— Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies Hans Støvlbæk,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan Bluhmen, edustajaan Uffe Baller, Tanskan hallituksen, asiamiehenään ulkoasiainministeriön osastopäällikkö Jørgen Molde, Italian hallituksen, asiamiehenään Francesca Quadri, ja komission, asiamiehenään Hans Støvlbæk, 30.4.1998 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 16.6.1998 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Kriminalret i Frederikshavn on esittänyt yhteisöjen tuomioistuimelle 3.7.1995 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 17.2.1997, EY:n perustamissopimuksen 177 artiklan nojalla useita ennakkoratkaisukysymyksiä saman perustamissopimuksen 30 artiklan sekä kotieläinjalostusta ja polveutumista koskevista vaatimuksista puhdasrotuisten eläinten kaupassa ja direktiivien 77/504/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta 25 päivänä maaliskuuta 1991 annetun neuvoston direktiivin 91/174/ETY (EYVL L 85, s. 37; jäljempänä direktiivi) 2 artiklan tulkinnasta.

2 Nämä kysymykset on esitetty rikosasiassa, jossa vastaajana on Ditlev Bluhme ja jossa häntä syytetään sellaisen kansallisen lainsäädännön rikkomisesta, jonka mukaan Læsøn saarella on kielletty pitämästä muita kuin alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluvia mehiläisiä.

3 Direktiivin 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Tässä direktiivissä 'puhdasrotuisella eläimellä' tarkoitetaan kaikkia perustamissopimuksen liitteessä II tarkoitettuja eläimiä, joiden kauppaa ei vielä säädellä yksityiskohtaisimmissa yhteisön eläinjalostusta koskevissa säännöksissä ja joka on merkitty tai rekisteröity tunnustetun jalostajien järjestön tai yhdistyksen pitämään rekisteriin tai kantakirjaan."

4 Direktiivin 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on huolehdittava, että:

— puhdasrotuisten eläinten, niiden siemennesteen, munasolujen ja alkioiden kaupan *pitämistä ei kielletä, rajoiteta tai estetä kotieläinjalostuksen tai polveutumisen* perusteella,

— ensimmäisessä luetelmakohdassa säädetyn vaatimuksen täyttymisen varmistamiseksi, on perusteet jalostajien järjestöjen tai yhdistysten hyväksymiselle polveutumistodistuksiin tai rekistereihin merkitsemiselle tai rekisteröinnille, jalostuseläinten käyttämiselle jälkeläistuotannossa ja niiden siemennesteen, munasolujen tai alkioiden käytölle ja todistuksen, joka vaaditaan niiden kaupan pitämisessä, oltava laadittu puolueettomalla tavalla ja ottaen aiheellisella tavalla huomioon ne periaatteet, jotka kyseisen rodun rekisteriä tai polveutumistietoja pitävä järjestö tai yhdistys on määrännyt.

Ennen 6 artiklan mukaisten yksityiskohtaisten määräysten voimaantuloa sovelletaan kansallisia säännöksiä, joiden on oltava perustamissopimuksen yleisten määräysten mukaisia."

5 Direktiivin 6 artiklassa säädetään, että yksityiskohtaiset säännökset direktiivin soveltamisesta annetaan niin sanotun komiteamenettelyn mukaisesti. Tällaisia yksityiskohtaisia säännöksiä ei ole vielä annettu mehiläisten osalta.

6 Mehiläishoidosta 31.3.1982 annetun Tanskan lain (*lov om biavl*) nro 115 14 a §:ssä, joka on lisätty 6.5.1993 annetulla lailla nro 267, annetaan maatalousministerille

valtuudet antaa säännöksiä tiettyjen mehiläisrotujen suojelemiseksi tietyillä määritellyillä alueilla ja muun muassa säännöksiä sellaisten mehiläisparvien siirtämisestä tai hävittämisestä, joita on pidettävä suojelun kannalta epätoivottavina. Tämän lain nojalla 24.6.1993 mehiläishoidosta Læsøn saarella annetun asetuksen (*bekendtgørelse om biavl på Læsø*; jäljempänä asetus) nro 528 1 §:ssä kielletään pitämästä Læsøn saarella ja tietyillä sen lähisaarilla mesimehiläisiä, jotka eivät kuulu alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen).

7 Tämän asetuksen 2 §:ssä säädetään lisäksi näiden muiden mehiläisparvien siirtämisestä tai hävittämisestä taikka näiden parvien kuningattaren korvaamisesta Læsøn ruskea mehiläinen -alalajiin kuuluvalla kuningattarella. Asetuksen 6 §:ssä kielletään elävien mehiläisten, olivatpa ne missä kehitysvaiheessa hyvänsä, sekä mehiläisten sukusolujen tuonti Læsøn saarelle ja sen lähisaarille. Asetuksen 7 §:ssä säädetään lopuksi, että valtio korvaa täysin kaikki asianmukaisesti toteen näytetyt menetykset, jotka johtuvat parvien hävittämisestä asetuksen perusteella.

8 Bluhme, jota syytetään siitä, että hän on asetuksen vastaisesti pitänyt Læsøn saarella mehiläisiä, jotka eivät kuulu alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen), katsoo muun muassa, että kansallinen lainsäädäntö on perustamissopimuksen 30 artiklan vastainen.

9 Koska Kriminalret katsoi, että sen käsiteltäväksi saatetun asian ratkaisu riippuu yhteisön oikeuden tulkinnasta, se päätti lykätä asian käsittelyä ja esittää yhteisöjen tuomioistuimelle seuraavat kysymykset:

"I EY:n perustamissopimuksen 30 artiklan tulkinta

1) Voidaanko perustamissopimuksen 30 artiklaa tulkita siten, että jäsenvaltio voi tietyillä edellytyksillä antaa säännöksiä, joilla kielletään muiden kuin

mehiläislajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluvien mehiläisten pitäminen ja siten tuonti tietylle kyseisen valtion saarelle, esimerkiksi tässä asiassa 114 neliökilometrin suuruiselle saarelle, jonka alueesta puolet on kyliä tai pieniä satamakyliä, joita käytetään turismiin tai maanviljelyyn, kun taas toinen puoli on viljelemätöntä maata eli istutuksia, nummia, niittyjä, rantaniittyjä ja varsinaisia rantoja ja dyynejä, ja jonka väestö oli 1.1.1997 2 365 henkilöä ja joka on saari, jolla elinkeinomahdollisuudet ovat yleisesti ottaen rajalliset mutta jolla mehiläishoito on yksi harvoista elinkeinomahdollisuuksista saaren erityisen kasvillisuuden takia ja siksi, että saarella on paljon viljelemätöntä ja suurelta osin käyttämätöntä maata?

2) Jos jäsenvaltio voi antaa tällaisia säännöksiä, yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään kuvaamaan yleisesti säännösten antamista koskevia edellytyksiä ja erityisesti vastaamaan seuraaviin kysymyksiin:

a) Voiko jäsenvaltio antaa 1 alakohdassa kuvatun kaltaisia säännöksiä, jos säännöksiä sovelletaan ainoastaan kuvatun kaltaiseen saareen eli jos säännösten vaikutus on maantieteellisesti rajoitettu?

b) Voiko jäsenvaltio antaa 1 alakohdassa kuvatun kaltaisia säännöksiä, jos niiden antamisen perusteena on se, että mehiläisrotu Apis mellifera melliferaa halutaan suojella sukupuuttoon kuolemiselta, mikä jäsenvaltion käsityksen mukaan voidaan toteuttaa estämällä muiden mehiläisrotujen pääsy kyseiselle saarelle?

Ennakkoratkaisupyynnön perustana olevassa rikosasiassa vastaaja on kiistänyt,

— että on ylipäätään olemassa mehiläisrotu Apis mellifera mellifera, ja todennut, että mehiläiset, joita nyt on Læsøssä, ovat useiden mehiläisrotujen risteytys,

— että ruskeat mehiläiset, joita Læsøssä on, olisivat ainutlaatuisia, sillä niitä on eri puolilla maailmaa, ja

— että mainitut mehiläiset olisivat kuolemassa sukupuuttoon.

Yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään vastaamaan, onko riittävää, että jäsenvaltion mielestä on tarkoituksenmukaista tai tarpeellista antaa säännöksiä kyseisen mehiläispopulaation säilyttämiseksi, vai vaaditaanko lisäksi, että mehiläisrotu on olemassa ja/tai että se on ainutlaatuinen ja/tai että sitä uhkaa sukupuuttoon kuoleminen, jos tuontikielto ei ole pätevä tai jos sitä ei voida soveltaa.

c) Jos tällaisten sääntöjen antaminen ei ole sallittua kummankaan a) ja b) alakohdassa kuvatun perusteen nojalla, kun niitä sovelletaan erikseen, voidaanko niitä antaa silloin, jos a) ja b) alakohdan perusteita sovelletaan yhdessä?

II Kotieläinjalostusta ja polveutumista koskevista vaatimuksista puhdasrotuisten eläinten kaupassa ja direktiivien 77/504/ETY ja 90/425/ETY muuttamisesta 25 päivänä maaliskuuta 1991 annettu neuvoston direktiivi 91/174/ETY

1) Missä tilanteessa mehiläinen on direktiivin 2 artiklassa tarkoitettu puhdasrotuinen eläin? Onko esimerkiksi keltainen mehiläinen puhdasrotuinen eläin?

2) Mitä 2 artiklassa tarkoitetaan ilmaisulla 'kotieläinjalostuksen perusteella'?

3) Mitä 2 artiklassa tarkoitetaan ilmaisulla 'polveutumisen perusteella'?

4) Onko direktiiviä tulkittava siten, että jäsenvaltio voi direktiivistä riippumatta kieltää muiden kuin Apis mellifera mellifera -rotuun kuuluvien mehiläisten tuonnin I kohdan 1 alakohdassa kuvatun kaltaiselle saarelle ja niiden esiintymisen tällaisella saarella?

Jos jäsenvaltio voi toimia näin tietyillä edellytyksillä, yhteisöjen tuomioistuinta pyydetään selventämään näitä edellytyksiä."

Kysymysten osa II

10 Kansallinen tuomioistuin pyytää kysymyksillään yhteisöjen tuomioistuinta pääasiallisesti tulkitsemaan direktiivin 1 artiklaa ja 2 artiklan ensimmäistä kohtaa.

11 On kuitenkin todettava, kuten sekä Tanskan hallitus että komissio ovat perustellusti huomauttaneet, että direktiivin 6 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti ei ole annettu mehiläisiä koskevaa yksityiskohtaista säännöstä.

12 Näin ollen direktiivin 2 artiklan toisen kohdan perusteella sovelletaan edelleen kansallisia säännöksiä, joiden on kuitenkin oltava perustamissopimuksen yleisten määräysten mukaisia.

13 Pääasiassa kyseessä olevan kaltaista lainsäädäntöä on siten arvioitava EY:n perustamissopimuksen 30 ja 36 artiklan valossa.

Kysymysten osa I

14 Kansallinen tuomioistuin kysyy lähinnä, onko kansallinen lainsäädäntö, jolla kielletään pitämästä Læsøn kaltaisella saarella muita kuin alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluvia mehiläisiä, perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide, ja mikäli näin on, voiko tällainen lainsäädäntö olla perusteltua eläinten terveyden ja elämän suojelemisen vuoksi.

Vaikutukseltaan vastaavan toimenpiteen olemassaolo

15 Bluhme ja komissio katsovat, että kielto pitää Læsøn saarella mehiläisiä, jotka eivät kuulu Læsøn ruskea mehiläinen -lajiin, merkitsee tuontikieltoa, minkä vuoksi se on perustamissopimuksen 30 artiklan vastainen vaikutukseltaan vastaava toimenpide. Bluhme katsoo, että pääasiassa kyseessä olevalla lainsäädännöllä estetään tosiasiallisesti muista jäsenvaltioista peräisin olevien mehiläisten tuonti Læsøn saarelle. Tältä osin komissio täsmentää, että 30 artiklaa sovelletaan myös toimenpiteisiin, jotka koskevat ainoastaan osaa jäsenvaltion alueesta.

16 Sitä vastoin Tanskan, Italian ja Norjan hallitukset väittävät, että alueen perustaminen tiettyä puhdasrotuista lajia varten maantieteellisesti rajoitetulle jäsenvaltion sisäiselle alueelle ei vaikuta jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Tanskan ja Norjan hallitukset

täsmentävät lisäksi, että kielto tuoda Læsøn saarelle muita kuin Læsøn ruskeita mehiläisiä ei merkitse syrjintää muista jäsenvaltioista peräisin oleviin mehiläisiin nähden, että kiellon tarkoituksena ei ole säännellä jäsenvaltioiden välistä kauppaa ja että kiellon vaikutus tähän kauppaan on liian hypoteettinen ja epävarma, jotta sen voitaisiin katsoa rajoittavan sitä.

17 Tanskan hallitus väittää lisäksi, että koska kansallinen lainsäädäntö ei koske mehiläisten pääsyä Tanskan markkinoille kauppatavarana, vaan sillä ainoastaan säännellään mehiläisten pitämistä tämän jäsenvaltion sisällä koskevia edellytyksiä, se ei kuulu perustamissopimuksen 30 artiklan soveltamisalaan.

18 Tältä osin on huomattava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavia toimenpiteitä ovat kaikki toimenpiteet, jotka voivat tosiasiallisesti tai mahdollisesti rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa suoraan tai välillisesti (asia 8/74, Dassonville, tuomio 11.7.1974, Kok. 1974, s. 837, 5 kohta; Kok. Ep. II, s. 349).

19 Pääasiassa kyseessä olevalla säädöksellä, jonka 6 § sisältää yleisen kiellon tuoda Læsøøn ja sen lähisaarille eläviä mehiläisiä ja mehiläisten sukusoluja, kielletään myös niiden tuonti muista jäsenvaltioista, minkä vuoksi se voi rajoittaa yhteisön sisäistä kauppaa. Näin ollen se on määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

20 Tätä johtopäätöstä ei muuta se, että pääasiassa kyseessä olevaa toimenpidettä sovelletaan ainoastaan valtion alueen jossain osassa (ks. tältä osin yhdistetyt asiat C-1/90 ja C-176/90, Aragonesa de Publicidad ja Publivía, tuomio 25.7.1991, Kok. 1991, s. I-4151, 24 kohta ja yhdistetyt asiat C-277/91, C-318/91 ja C-319/91, Ligur Carni ym., tuomio 15.12.1993, Kok. 1993, s. I-6621, 37 kohta).

21 Vastoin Tanskan hallituksen väitettä, jonka mukaan kieltoa pitää tiettyjä mehiläisiä Læsøn saarella on pidettävä yhdistetyissä asioissa C-267/91 ja C-268/91, Keck ja Mithouard, 24.11.1993 annetussa tuomiossa (Kok. 1993, s. I-6097) tarkoitettuna myyntijärjestelyjä koskevana lainsäädäntönä, on vielä korostettava, että pääasiassa kyseessä oleva kansallinen lainsäädäntö koskee päinvastoin mehiläisten luontaisia ominaisuuksia. Näin ollen sen soveltaminen esillä olevan asian tosiseikkoihin ei voi koskea sellaista myyntijärjestelyä, jota tarkoitettiin edellä mainituissa yhdistetyissä asioissa Keck ja Mithouard annetussa tuomiossa (asia C-368/95, Familiapress, tuomio 26.6.1997, Kok. 1997, s. I-3689, 11 kohta).

22 Kuten julkisasiamies on todennut ratkaisuehdotuksensa 19 kohdassa, koska asetuksessa kielletään toisesta jäsenvaltiosta peräisin olevien mehiläisten tuonti osaan Tanskan aluetta, se vaikuttaa suoraan ja välittömästi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, eivätkä nämä vaikutukset ole sillä tavoin liian satunnaisia ja liian välillisiä, ettei siinä asetetun velvollisuuden voitaisi katsoa rajoittavan jäsenvaltioiden välistä kauppaa.

23 Tästä seuraa, että kansallinen lainsäädäntö, jossa kielletään pitämästä Læsøn kaltaisella saarella muita kuin alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluvia mehiläisiä, on perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

Pääasiassa kyseessä olevan kaltaisen lainsäädännön perusteltavuus

24 Bluhme katsoo, ettei pääasiassa kyseessä olevan lainsäädännön osalta voida vedota mihinkään oikeuttamisperusteeseen varsinkaan sen vuoksi, että hänen mukaansa geneettisesti erillistä ja Læsøn saarelle ominaista alalajia Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) ei ole olemassa. Koska tällainen lainsäädäntö ei myöskään kuulu eläinten terveyden alaan, sitä ei voida pitää perusteltuna eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista eläinten, siemennesteen, munasolujen ja alkioiden yhteisön sisäisessä kaupassa ja yhteisöön tuonnissa siltä osin, kuin niitä eivät koske

direktiivin 90/425/ETY liitteessä A olevassa I jaksossa mainittujen erityisten yhteisön säädösten eläinten terveyttä koskevat vaatimukset 13 päivänä heinäkuuta 1992 annetun neuvoston direktiivin 92/65/ETY (EYVL L 268, s. 54) perusteella.

25 Tanskan hallitus katsoo, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin pitäisi asetuksen mukaista kieltoa määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaavana toimenpiteenä, kyseessä on lähtövaltiosta riippumatta erotuksetta mehiläisiin sovellettava toimenpide, joka on perusteltavissa biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä koskevalla tavoitteella, joka on hyväksytty muun muassa luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21 päivänä toukokuuta 1992 annetulla neuvoston direktiivillä 92/43/ETY (EYVL L 206, s. 7) sekä Rio de Janeirossa 5.6.1992 allekirjoitetulla biologista monimuotoisuutta koskevalla yleissopimuksella, joka on hyväksytty Euroopan yhteisön puolesta 25.10.1993 tehdyllä neuvoston päätöksellä 93/626/ETY (EYVL L 309, s. 1; jäljempänä Rion yleissopimus). Tanskan hallitus täsmentää tältä osin, että alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluva mehiläinen on kuolemassa sukupuuttoon ja että se voidaan säilyttää ainoastaan Læsøn saarella, joten toteutettu toimenpide on välttämätön tämän lajin häviämisen estämiseksi ja oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden. Asetus ei myöskään vaikuta mahdollisuuteen harjoittaa mehiläishoitoa saarella, vaan siinä ainoastaan säädetään käytettävästä mehiläisrodusta.

26 Tanskan hallitus vetoaa lopuksi useisiin tieteellisiin tutkimuksiin, joissa on osoitettu tämän mehiläisrodun omaleimaisuus muihin rotuihin verrattuna.

27 Norjan hallitus katsoo ensisijaisesti, että Tanskan lainsäädäntö on perusteltavissa ympäristönsuojelun vuoksi perustamissopimuksen 30 artiklan ja asiassa 120/78, Rewe-Zentral, 20.2.1979 annetun tuomion (Kok. 1979, s. 649, 8 kohta; ns. Cassis de Dijon -tapaus) mukaisesti.

28 Toissijaisesti Norjan hallitus katsoo, aivan kuten Italian hallitus ja komissiokin, että harvinaisen ja uhanalaisen lajin säilyttäminen kuuluu perustamissopimuksen 36 artiklassa tarkoitetun eläinten terveyden ja elämän suojelun piiriin.

29 Norjan hallituksen mukaan Læsøn ruskean mehiläisen säilyttäminen on mahdollista ainoastaan perustamalla alueita puhdasrotuista lajia varten.

30 Komissio täsmentää, että sama oikeuttamisperuste olisi hyväksyttävä tilanteessa, jossa laji ei olisi harvinainen ja uhanalainen vaan jossa puhdasrotuisen lajin kasvattaminen olisi tieteellisin perustein suotavaa.

31 Komissio katsoo, että sukupuuttoon kuolemassa olevan alalajin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) olemassaolo on näyttökysymys, joka kuuluu siitä syystä kansallisen tuomioistuimen toimivaltaan. Komissio täsmentää, että kieltoa ei saa ulottaa koskemaan muista jäsenvaltioista tai kolmansista maista peräisin olevien Apis mellifera mellifera -lajiin kuuluvien mehiläisten pitämiseen, jos tällaista rajoitusta ei voida pätevällä syyllä perustella, ja huomauttaa, että tämänkaltainen rajoitus ei saa olla mielivaltainen syrjintäkeino eikä sillä saa pyrkiä suojelemaan tiettyjä ammatillisia intressejä.

32 Italian hallitus tuo puolestaan esille, että on olemassa useita Apis mellifera mellifera -alalajeja, jotka on luokiteltu roduiksi ja jotka näiden joukossa edustavat ekotyyppeinä lajien luonnonmukaista sopeutumista eri alueiden ympäristöolosuhteisiin.

33 Tältä osin on katsottava, että alkuperäisen eläinpopulaation, jolla on muista poikkeavia ominaisuuksia, suojelutoimenpiteillä edistetään biologisen monimuotoisuuden säilyttämistä turvaamalla kyseisen populaation säilyminen. Tällä tavoin niillä pyritään suojelemaan näiden eläinten elämää, ja ne voidaan perustella perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla.

34 Tämän biologisen monimuotoisuuden säilyttämisen kannalta on yhdentekevää, onko suojelun kohteena erillinen alalaji, jokin lajinsisäinen erillinen rotu vai pelkkä paikallinen kanta, kunhan kyse on populaatioista, joilla on tietyt muista poikkeavat ominaisuudet ja jotka on tästä syystä katsottu suojelun arvoisiksi joko sen vuoksi, että pyritään estämään enemmän tai vähemmän välitön mahdollinen sukupuuttoon kuoleminen, tai sen vuoksi, että vaikka tällaista uhkaa ei olisikaan, tieteellisestä tai muusta syystä kyseisellä alueella halutaan säilyttää puhdasrotuinen populaatio.

35 On kuitenkin tutkittava, onko kansallinen lainsäädäntö ollut tarpeellinen sen suojelutavoitteeseen nähden ja oikeassa suhteessa siihen, vai olisiko samaan lopputulokseen voitu päästä vähemmän rajoittavilla toimenpiteillä (asia 124/81, komissio v. Yhdistynyt kuningaskunta, tuomio 8.2.1983, Kok. 1983, s. 203, 16 kohta).

36 Biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen perustamalla alueita, joilla tiettyä populaatiota suojellaan erityisesti — mikä on Rion yleissopimuksessa ja erityisesti sen 8 artiklan a kappaleessa tunnustettu keino — on jo toteutettu yhteisön oikeudessa [erityisesti luonnonvaraisten lintujen suojelusta 2 päivänä huhtikuuta 1979 annetulla neuvoston direktiivillä 79/409/ETY (EYVL L 103, s. 1) säädetyillä erityisillä suojelualueilla tai direktiivissä 92/43/ETY säädetyillä erityisillä suojelutoimien alueilla].

37 On kiistatonta, että Læsøn ruskean mehiläisen uhka kuolla sukupuuttoon on todellinen, jos se risteytyy keltaisten mehiläisten kanssa, koska ruskean mehiläisen geenit ovat väistyviä. Se, että kansallisella lainsäädännöllä perustetaan suojelualue, jonka sisällä on kiellettyä pitää muita mehiläisiä kuin Læsøn ruskeita mehiläisiä näiden viimeksi mainittujen mehiläisten säilymisen varmistamiseksi, on siten tavoiteltuun päämäärään nähden asianmukainen toimenpide.

38 Näin ollen kansalliselle tuomioistuimelle on vastattava, että kansallista lainsäädäntöä, jossa kielletään pitämästä Læsøn kaltaisella saarella muita kuin alalajiin Apis

mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluvia mehiläisiä, on pidettävä perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla perusteltuna eläinten terveyden ja elämän suojelemisen vuoksi.

Oikeudenkäyntikulut

39 Yhteisöjen tuomioistuimelle huomautuksensa esittäneille Tanskan, Italian ja Norjan hallituksille ja komissiolle aiheutuneita oikeudenkäyntikuluja ei voida määrätä korvattaviksi. Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely yhteisöjen tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (viides jaosto)

on ratkaissut Kriminalret i Frederikshavnin 3.7.1995 tekemällään päätöksellä esittämät kysymykset seuraavasti:

1) Kansallinen lainsäädäntö, jossa kielletään pitämästä Læsøn kaltaisella saarella muita kuin alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluvia mehiläisiä, on EY:n perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettu määrällisiä rajoituksia vaikutukseltaan vastaava toimenpide.

2) Kansallista lainsäädäntöä, jossa kielletään pitämästä Læsøn kaltaisella saarella muita kuin alalajiin Apis mellifera mellifera (Læsøn ruskea mehiläinen) kuuluvia mehiläisiä, on pidettävä EY:n perustamissopimuksen 36 artiklan nojalla perusteltuna eläinten terveyden ja elämän suojelemisen vuoksi.

Puissochet Moitinho de Almeida Gulmann

Sevón Wathelet

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä joulukuuta 1998.

R. Grass J.-P. Puissochet

kirjaaja viidennen jaoston puheenjohtaja